

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Informácie

01/2021

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj v skratke

Anotácia:

Materiál prináša stručný prehľad vybraných aspektov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a jej implementácie, pričom sa venuje aj príkladom dobrej praxe v rámci aktivít zahraničných parlamentov v tejto oblasti.

Vypracovala: RNDr. Katarína Kubišová, Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Kľúčové slová:

Agenda 2030, udržateľný rozvoj, ciele trvalo udržateľného rozvoja, parlamentná kontrola

Bratislava

11. júna 2021

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

Úvod.....	4
Agenda 2030 a ciele trvalo udržateľného rozvoja.....	4
Implementácia Agendy 2030 v podmienkach Slovenskej republiky	7
Vybrané aktivity Národnej rady Slovenskej republiky v oblasti implementácie Agendy 2030	9
Príklady aktivít parlamentov iných štátov pri implementácii Agendy 2030.....	11
Fínsky parlament.....	11
Estónsky parlament	12
Maďarské Národné zhromaždenie.....	12
Lotyšský parlament	13
Litovský parlament.....	13
Francúzske Národné zhromaždenie.....	14
Ďalšie formy parlamentnej podpory implementácie udržateľného rozvoja	15
Záver	15
Použité zdroje	16

Úvod

Dňa 29. apríla 2020 publikoval Odbor Parlamentný inštitút materiál zameraný na tému boja proti globálnej klimatickej zmene: [Stratégia boja s negatívnymi dôsledkami globálnych klimatických zmien \(Prehľad č. 3/2020\)](#). S touto problematikou súvisí aj širší koncept zameraný na dosiahnutie udržateľného rozvoja spoločnosti, ktorý je predmetom Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, schválenej Valným zhromaždením OSN v septembri 2015 v kľúčovom dokumente [„Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj“](#). Keďže sa jedná o prierezový dokument, podľa ktorého by sa v najbližšej budúcnosti mali riadiť stratégie a rozvojové koncepcie všetkých odvetví hospodárskeho a spoločenského života, prinášame o ňom v rámci toho materiálu podrobnejšie informácie.

Parlamenty viacerých európskych štátov prejavujú rôzne formy aktivít na podporu a kontrolu implementácie cieľov udržateľného rozvoja v krajine. Príklady dobrej praxe takýchto aktivít parlamentov sú uvedené v poslednej časti materiálu.

Nakoľko sa jedná sa o rozsiahlu prierezovú problematiku naprieč rezortmi a súvisí s celým širokým spektrom aktivít a materiálov v medzinárodnom aj národnom meradle, bolo našim cieľom vybrať len tie najpodstatnejšie informácie a uviesť poslancov Národnej rady SR do danej problematiky. V materiáli sú uvedené prepojenia na viacero ďalších súvisiacich dokumentov a materiálov, ktoré môžu priniesť podrobnejší a komplexnejší obraz o danej problematike.

Do budúcnosti by stálo za uváženie posilnenie kontrolnej funkcie NR SR voči vláde SR v danej oblasti, napríklad prostredníctvom prerokovávania pravidelných správ o implementácii Agendy 2030, ako aj ďalších strategických materiálov a postupov, týkajúcich sa danej oblasti.

Agenda 2030 a ciele trvalo udržateľného rozvoja

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“) Organizácie Spojených národov je doposiaľ najkomplexnejším súborom globálnych priorít pre dosiahnutie udržateľného rozvoja. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj je súhrnom globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy.

Kľúčovými princípmi Agendy 2030 vytýčenými v dokumente schválenom Valným zhromaždením OSN v septembri 2015 „Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre

udržateľný rozvoj¹ sú transformácia, integrácia a univerzálnosť. Agenda 2030 nadväzuje na Miléniovú deklaráciu OSN z roku 2000. Miléniové rozvojové ciele (MDGs) boli vôbec prvou spoločnou víziou a prvým široko akceptovaným rámcom pre globálny rozvoj a tvorbu rozvojovej politiky.

Transformačnú silu Agendy 2030 predstavuje **17 cieľov udržateľného rozvoja (tzv. SDGs – angl. Sustainable Development Goals)** rozpracovaných do 169 súvisiacich čiastkových cieľov, ktoré majú za ambíciu usmerňovať štrukturálnu politickú, ekonomickú a sociálnu premenu jednotlivých krajín sveta v reakcii na hrozby, ktorým ľudstvo dnes čelí. Cieľmi trvalo udržateľného rozvoja (SDGs) sú²:

Zdroj: [Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR](#).

Integračný prvok sa v Agende 2030 prejavuje ako prepojenie všetkých troch dimenzií udržateľného rozvoja: ekonomickej, sociálnej a environmentálnej. Agenda 2030 nie je právne záväzná. Vyjadruje zámer krajín viesť ich rozvoj smerom k udržateľnosti a nastaviť ich národné politiky, stratégie a plánovanie tak, aby prispievali k dosiahnutiu globálnych cieľov.

V globálnom meradle vychádza Koncepcia implementácie Agendy 2030 z troch hlavných záväzkov prijatých v rámci OSN v roku 2015 – z Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, z Akčného programu z Addis Abeby o financovaní rozvoja a z Parížskej dohody k Rámcovému dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy. V užšom prostredí

¹ Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj. Rezolúcia prijatá na Valnom zhromaždení 25. septembra 2015. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/files/oblasti/udrzatelny-rozvoj/sdgs-dokument-sk-verzia-final.pdf> [cit. 31.05.2021]

² Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR: Agenda 2030. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html> [cit. 31.05.2021]

Európskej únie, koncepcia nadväzuje na európske strategické dokumenty „[Ďalšie kroky pre udržateľnú európsku budúcnosť](#)“ a „[Revíziu Európskeho rozvojového konsenzu](#)“, predstavené Európskou komisiou v novembri 2016.³

Dňa 19. novembra 2019 vyšla prvá, nezávislá, kvantitatívna správa o pokroku dosiahnutom Európskou úniou a jej členskými štátmi pri napĺňaní cieľov udržateľného rozvoja Agendy 2030. Správu [2019 Europe Sustainable Development Report – Towards a strategy for achieving the Sustainable Development Goals in the European Union](#)⁴ pripravili spoločne The Sustainable Development Solutions Network (SDSN) a The Institute for European Environmental Policy (IIEP).

Správa z roku 2019 konštatuje, že aj keď sú európske krajiny globálnymi lídrami pri napĺňaní SDGs, žiadna krajina EÚ nie je na správnej ceste k splneniu SDGs do roku 2030. Slovensko sa v rebríčku Total SDG Index Score umiestnilo na 19. mieste z členských štátov EÚ. Na dobrej ceste sme boli pri napĺňaní cieľa 1 – koniec chudoby a cieľa 8 – práca a ekonomický rast. V porovnaní s krajinami V4 sa Slovensko umiestnilo za Českou republikou (8. miesto), Poľskom (16. miesto) a pred Maďarskom (21. miesto). Krajinami, ktoré mali k splneniu SDGs najbližšie, boli Dánsko, Švédsko a Fínsko. Bulharsko, Rumunsko a Cyprus sa umiestnili z EÚ na posledných priečkach.

EÚ a jej členské krajiny čelia najmä výzvam, ktoré sa týkajú klimateckej zmeny, biodiverzity, obehovej ekonomiky a zosúladovania životných štandardov v rámci každej krajiny, ako aj naprieč krajinami a regiónmi. EÚ pritom svojimi aktivitami negatívne ovplyvňuje možnosti iných krajín mimo EÚ naplniť ciele udržateľného rozvoja (negative spillovers), najviac sa na tom podieľa sektor poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu.⁵

Súčasťou stratégie pre naplnenie Agendy 2030 a prijatých záväzkov v rámci Parížskej dohody je aj [Európska zelená dohoda](#) (European Green Deal)⁶. Dohoda bola predstavená 11. decembra 2019 v Bruseli a jej ciele budú právne zakotvené prostredníctvom [Európskeho právneho predpisu v oblasti klímy](#), ktorý bol navrhnutý v marci 2020 a zmenený v septembri 2020. Zámerom návrhu prvého európskeho právneho predpisu v oblasti klímy je začleniť cieľ stanovený v Európskej zelenej dohode do právnych predpisov, aby sa hospodárstvo a spoločnosť EÚ stali klimaticky neutrálne do roku 2050.

³ Ministerstvo životného prostredia SR. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/agenda-2030/> [cit. 31.05.2021]

⁴ 2019 Europe Sustainable Development Report. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.sdindex.org/reports/2019-europe-sustainable-development-report/> [cit. 31.05.2021]

⁵ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR: Vyšla dlho očakávaná správa o pokroku EÚ a jej členských štátov. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/aktuality/index.html> [cit. 31.05.2021]

⁶ Bližšie pozri Európska zelená dohoda. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk [cit. 31.05.2021]

Európska zelená dohoda predstavuje plán Európskej komisie na ekologickú transformáciu hospodárstva Európskej únie v záujme udržateľnej budúcnosti. Celý svet vrátane Európy sa bude musieť vysporiadať s čoraz častejšími a náročnejšími výzvami v oblasti životného prostredia a zmeny klímy. Práve Európska zelená dohoda by mala predstavovať nástroj ako čeliť daným výzvam a premeniť ich na príležitosti. Primárnym cieľom Európskej zelenej dohody je zabezpečiť aby do roku 2050 bola Európa vôbec prvý klimaticky neutrálny kontinent. Daný dlhodobý cieľ znamená, že do roku 2050 sa čisté emisie skleníkových plynov vyprodukované členskými štátmi Európskej únie budú rovnať nule. Dohoda si rovnako dáva za cieľ oddeliť hospodársky rast od využívania zdrojov a zabezpečiť, že pripravované zmeny budú spravodlivé a inkluzívne, pričom sa nezabudne na žiadneho jednotlivca či región.⁷

Implementácia Agendy 2030 v podmienkach Slovenskej republiky

Slovenská republika sa k implementácii Agendy 2030 prihlásila v dokumente „Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj“ schválenom uznesením vlády č. 95/2016. Implementácia Agendy 2030 na národnej úrovni gestorsky aktuálne spadá pod **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR** (ďalej len „MIRRI“). Externú dimenziu implementácie zastrešuje Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Zabezpečiť udržateľný rozvoj je však možné výlučne prostredníctvom jeho **integrácie do všetkých verejných politík**.⁸

Uznesením vlády SR č. 5 z 11. januára 2017 vláda SR schválila Koncepciu implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí, predloženú ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktorá predstavuje víziu ako Slovensko môže prispieť svojou zahraničnou angažovanosťou k naplneniu cieľov udržateľného rozvoja v globálnom meradle.

V júli 2018 predstavil podpredseda vlády SR pre investície a informatizáciu prvú dobrovoľnú správu o pokroku v plnení Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj na pôde Organizácie Spojených národov.⁹

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, ktorý bol v tom čase zodpovedný za implementáciu Agendy 2030, vytvoril Radu vlády SR pre Agendu 2030 pre

⁷ Ministerstvo životného prostredia SR: Európska zelená dohoda. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/klima/europska-zelena-dohoda/> [cit. 31.05.2021]

⁸ Ministerstvo životného prostredia SR: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/agenda-2030/> [cit. 31.05.2021]

⁹ Voluntary National Review of the Slovak Republic on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Dostupné na internete (v anglickom jazyku): https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/20131Agenda2030_VNR_Slovakia.pdf [cit. 31.05.2021]

udržateľný rozvoj¹⁰, ktorá má zabezpečiť, že otázka udržateľného rozvoja sa stane integrálnou súčasťou všetkých verejných politík.

Dňa 12. decembra 2017 schválila Rada vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj na svojom prvom zasadnutí dokument Východiská prípravy národných priorít implementácie Agendy 2030. Tento materiál bol vypracovaný odborníkmi Slovenskej akadémie vied a predstavuje návrh piatich kľúčových tém pre rozvoj Slovenska do roku 2030. Dokument nemá ambíciu predurčiť dlhodobé priority krajiny, predstavuje len úvodný expertný vstup do ďalšej širokej diskusie o národných prioritách implementácie Agendy 2030.

Na jar 2018 schválila Rada vlády SR pre Agendu 2030 na svojom druhom zasadnutí dňa 15. mája 2018 návrh šiestich prioritných oblastí pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj v kontexte Slovenska. Následne bol Návrh národných priorít implementácie Agendy 2030 schválený uznesením vlády SR č. 273 z 13. júna 2018.

V podmienkach SR bola Agenda 2030 po konzultácii s odbornou verejnosťou premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- vzdelanie pre dôstojný život,
- smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,
- udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- právny štát, demokracia a bezpečnosť,
- dobré zdravie.

Zároveň považuje MIRRI za potrebné vytvoriť prostredie, ktoré podporuje občianske iniciatívy a inovácie v oblasti udržateľného rozvoja. Preto okrem iných nástrojov plánuje MIRRI v spolupráci s mimovládnymi partnermi vytvoriť novú mikrograntovú schému. Prostredníctvom tejto schémy budú podporené najlepšie iniciatívy a lokálne mikroprojekty zamerané na implementáciu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

Doterajší pokrok v implementácii Agendy 2030 na Slovensku bol zhodnotený v Správe o dosiahnutých výsledkoch v národných prioritách implementácie Agendy 2030. Cieľom správy, ktorú schválila vláda SR uznesením č. 576/2020 zo dňa 23. septembra 2020, je podať informáciu o výsledkoch dosiahnutých v národných prioritách Agendy 2030 v období od ich

¹⁰ Bližšie pozri Rada vlády pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/cko/horizontalny-princip-udrzatelny-rozvoj-2014-2020/aktuality/rada-vlady-pre-agendu-2030-pre-udrzatelny-rozvoj/index.html> [cit. 31.05.2021]

schválenia v júli 2018 až do apríla 2020. Súčasťou predmetnej správy je aj informácia o implementácii Agendy 2030 Slovenskou republikou v medzinárodnom prostredí. Správa je určená všetkým, ktorí majú vplyv na rozhodnutia v oblasti udržateľného rozvoja na Slovensku, či už odborníkom z verejnej správy, akademického, občianskeho a súkromného sektoru, ako aj širšej odbornej verejnosti.

Vybrané aktivity Národnej rady Slovenskej republiky v oblasti implementácie Agendy 2030

Keďže Agenda 2030 je prierezová, zasahujúca do všetkých oblastí života spoločnosti, Národná rada SR (ďalej len „národná rada“) sa tejto problematike implicitne venovala napríklad v kontexte prerokovávaných návrhov zákonov a správ, predložených do parlamentu. Jedna z kľúčových debát ohľadom tejto problematiky prebehla napríklad v januári 2021 pri prerokovávaní [Správy o príprave legislatívnych opatrení na zmierňovanie klimatickej zmeny a jej dopadov v Slovenskej republike](#) (parlamentná tlač 398)¹¹. Vypracovalo ju Ministerstvo životného prostredia (MŽP) SR po prerokovaní petície iniciatívy Klíma ňa potrebuje. Cieľom správy je poskytnúť odbornej a laickej verejnosti základné kľúčové informácie týkajúce sa zmeny klímy a jej nepriaznivých dosahov na Slovenskú republiku, ako aj informácie o pripravovaných základných legislatívnych a relevantných ďalších opatreniach. Uznesenie k tejto správe prijala Národná rada SR 27. januára 2021.

Samotná **petícia občanov „Za klímu, za budúcnosť“** bola prerokovaná v národnej rade v marci 2021. Občania v nej žiadali poslancov parlamentu, aby vyhlásili klimatickú núdzu s cieľom dosiahnuť uhlíkovú neutralitu Slovenska už v roku 2040. Zároveň chceli, aby vláda do konca roka 2021 pripravila záväzný plán a stratégiu, ako neutralitu dosiahnuť. V [uznesení](#) prijatom 31. marca 2021¹² národná rada okrem iného konštatuje, že si uvedomuje závažnosť problému klimatickej zmeny a potrebu jej prioritného riešenia a podporuje opatrenia vlády Slovenskej republiky na adaptáciu Slovenskej republiky na klimatické zmeny. Okrem toho uznesenie obsahuje aj viaceré odporúčania smerom k vláde s cieľom zníženia emisií skleníkových plynov a dosiahnutia uhlíkovej neutrality najneskôr v roku 2050. Prerokovanie petície sa tešilo značnej pozornosti médií a bolo tak dobrým príkladom pritiahnutia pozornosti širokej verejnosti k tejto závažnej a aktuálnej téme.

Agenda 2030 má výrazný environmentálny aspekt a z tohto hľadiska je často predmetom záujmu najmä Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie, avšak

¹¹ Správa o príprave legislatívnych opatrení na zmierňovanie klimatickej zmeny a jej dopadov v Slovenskej republike. Dostupné na internete: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8097> [cit. 04.05.2021]

¹² Uznesenie Národnej rady SR z 31. marca 2021 k občianskej iniciatíve „Klíma ňa potrebuje“. Dostupné na internete: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8169> [cit. 04.05.2021]

zďaleka nemôže byť redukovaná len na tento jeden aspekt, a preto sa týka návrhov a správ, prerokovávaných aj všetkými ostatnými výbormi národnej rady. Výbory NR SR vytvárajú väčšinou aj pôdu pre prerokovanie problémov s odborníkmi, ale aj predstaviteľmi občianskej spoločnosti a verejnosti – či už na zasadnutiach výborov, alebo na zasadnutiach komisií, pracujúcich pod niektorými výbormi (napr. pod Výborom NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie pracovala v VII. volebnom období Komisia pre ochranu prírody a krajiny, Komisia pre odpady a ovzdušie a Lesnícka komisia a pod Výborom NR SR pre hospodárske záležitosti v súčasnosti pracujú viaceré komisie, v tomto volebnom období napr. Komisia pre energetiku a obehové hospodárstvo¹³).

V novembri 2020 vznikla [Rada vlády SR pre Európsku zelenú dohodu](#)¹⁴, ktorá je poradným, koordinačným a iniciatívnym orgánom vlády SR pre otázky týkajúce sa Európskej zelenej dohody. Rada vlády pre zelenú dohodu koordinuje činnosť a spoluprácu ministerstiev, samospráv aj ostatných orgánov štátnej správy. Prerokováva kroky a sleduje pokrok v oblasti dosahovania strategických cieľov. Zabezpečuje aj koordináciu sektorových politík a monitoruje implementáciu a súlad s prechodom na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo. Tvorí ju predseda rady, ktorým je minister životného prostredia, piati podpredsedovia, členovia rady a tajomník. Celkový počet členov rady s hlasovacím právom je 34. Jej prvé zasadnutie sa uskutočnilo 20. apríla 2021. V Rade má zastúpenie aj národná rada prostredníctvom [predsedu Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie](#), MVDr. Jaroslava Karahutu.

Dňa 20. januára 2021 schválila vláda SR strategický materiál **Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky**¹⁵. Dokument vychádza zo 6 národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a vytvára podmienky na zavedenie strategického riadenia a plánovania na všetkých úrovniach verejnej správy. Prostredníctvom troch integrovaných rozvojových programov – Ochrana a rozvoj zdrojov, Udržateľné využívanie zdrojov, Rozvoj komunit – definuje kľúčové zmeny a identifikuje opatrenia na dosiahnutie želaného stavu. Slovensko 2030 zároveň plní funkciu Národnej stratégie regionálneho rozvoja. Príprava materiálu trvala dlhší čas a podliehala dlhému pripomienkovaniu s rozličnými zainteresovanými subjektami. Medzi inými bola prezentovaná a [diskutovaná aj v národnej rade](#) 15. októbra 2019. Berúc do úvahy novú situáciu na európskej úrovni (schválenie Európskej zelenej dohody) aj na národnej úrovni (politické zmeny po voľbách v roku 2020), ako aj pod vplyvom pandémie nového koronavírusu na všetky oblasti spoločnosti, bola potrebná revízia pôvodného návrhu dokumentu.

¹³ Bližšie pozri napr. tlačovú správu zo dňa 08.06.2021 dostupnú na:

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=udalosti/udalost&MasterID=55681>

¹⁴ Bola schválená na zasadnutí vlády SR dňa 4. novembra 2020: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25441/1> [cit. 04.05.2021]

¹⁵ Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030. Dostupné na internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25655/1> [cit. 04.05.2021]

Poslanci národnej rady sa zúčastňovali aj medzinárodných konferencií a seminárov zameraných na udržateľný rozvoj. Napríklad 30. mája 2019 sa konala medzinárodná konferencia Acting Together for SDGs v rámci slovenského predsedníctva 2018/2019 vo Vyšehradskej skupine, pod záštitou Úradu podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu (dnes MIRRI SR) a MZVEZ SR. Cieľom konferencie bolo zvýšiť povedomie o Agende 2030 a cieľoch udržateľného rozvoja, prispieť k budovaniu partnerstva medzi všetkými relevantnými aktérmi verejnej, občianskej, akademickej aj súkromnej sféry, ako aj prispieť k výmene skúseností a príkladov dobrej praxe v prostredí krajín Vyšehradskej skupiny za účasti renomovaných odborníkov z medzinárodných inštitúcií (OSN, OECD, EK, EIB). Konferencia sa v troch paneloch venovala otázkam financovania udržateľného rozvoja, firemnej udržateľnosti a vzdelávaniu pre udržateľný rozvoj. V treťom paneli, ktorý sa týkal vzdelávania pre udržateľný rozvoj, sa konferencie zúčastnil aj zástupca Výboru NR SR pre vzdelávanie, mládež, vedu a šport.

Na pôde NR SR boli tiež organizované viaceré diskusie a semináre, spolu so zástupcami akademickej obce, mimovládnych organizácií a iných subjektov, týkajúcich sa problematiky plnenia cieľov udržateľného rozvoja, napríklad:

- vedecko-popularizačná konferencia s názvom „[Globálna klimatická kríza - filozofia a politika](#)“ v spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, Filozofickým ústavom Slovenskej akadémie vied a zastúpením Friedrich Ebert Stiftung v SR – január 2020
- stretnutie ohľadom Národného projektu AGROKRUH v júli 2020
- „[Deň vidieka v NR SR](#) (17. ročník)“ – podujatie organizoval Vidiecky parlament na Slovensku pod záštitou predsedu NR SR Borisa Kollára v spolupráci s Výborom NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie – september 2020.

Príklady aktivít parlamentov iných štátov pri implementácii Agendy 2030¹⁶

Fínsky parlament

- Prerokovanie Správy vlády o Agende 2030
Fínska vláda pripravuje správu o Agende 2030 každé funkčné obdobie. Vláda predkladá správu o Agende 2030 parlamentu, kde parlamentný Výbor pre budúcnosť pripravuje odpoveď parlamentu - Správu parlamentu o Agende 2030. Iné výbory môžu poskytovať Výboru pre budúcnosť svoje pripomienky a Výbor pre budúcnosť konzultuje s odborníkmi a organizuje semináre pre široké spektrum zainteresovaných

¹⁶ Nasledujúce príklady sú čerpané z databázy Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD), požiadavka č. 4712 Parliamentary Practice with regard to the Agenda 2030 and the Sustainable Development Goals (uzavretá databáza): <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>

strán a verejnosť. Ak to výbor schváli, môže tiež iniciovať štúdie a výskumné projekty, ktorými získa hlbšie vedomosti o danej problematike.

Ak Správa parlamentu o Agende 2030 obsahuje záväzné uznesenia, tieto sú záväzné pre existujúcu vládu aj pre nasledujúce vlády. Vláda potom vykazuje každoročne pokrok pri plnení uznesenia parlamentu v danej oblasti až pokým Výbor pre budúcnosť neusúdi, že vec bola adekvátne vyriešená a uznesenie sa stáva naplneným.

- Prerokovanie Správy vlády o budúcnosti

Aspoň raz počas funkčného obdobia vydá vláda Správu vlády o budúcnosti, v ktorej prezentuje svoje dlhodobé vyhliadky a ciele a predkladá ju parlamentu. Parlamentný Výbor pre budúcnosť potom pripraví odpoveď parlamentu - Správu parlamentu o budúcnosti. Týmto spôsobom je možné včas rozpoznať závažné politické otázky a vytvoriť možnosť pre rôzne alternatívy a politické línie.

Estónsky parlament

- Prerokovanie štátneho rozpočtu

Podľa dlhodobej rozvojovej stratégie Estónsko 2035¹⁷, predloženej vládou, ktorá je ešte v legislatívnom procese v parlamente, by sa mal zmeniť aj proces prerokovávania návrhu štátneho rozpočtu. Predseda vlády po predložení návrhu rozpočtu do parlamentu prednesie v parlamente prezentáciu s uvedením prehľadu súvislostí medzi zmenami nevyhnutnými na dosiahnutie strategických cieľov „Estónska 2035“ a plánovaním štátnych fondov. Okrem toho členovia vlády predkladajú parlamentu pravidelné správy (najmenej raz ročne) s informáciami o aktivitách v ich sfére zodpovednosti.

Maďarské Národné zhromaždenie

- Vytvorenie orgánu pre koordináciu udržateľného rozvoja

Národná rada pre trvalo udržateľný rozvoj (NCSD) bola ustanovená 10. októbra 2008 na základe konsenzu piatich strán a bola iniciovaná parlamentom ako poradný orgán a orgán na zosúladenie záujmov. Prezidentom NCSD je predseda parlamentu a členmi sú predstavitelia politických strán, vedeckej obce, ekonomických záujmových skupín, občianskych a náboženských spoločností. NCSD je nezávislá národná inštitúcia zodpovedná za definovanie zásad, cieľov a komplexných úloh trvalo udržateľného rozvoja v Maďarsku, za medzinárodnú spoluprácu v danej oblasti, dodržiavanie úloh pravidelnej revízie a implementácie stratégie trvalo udržateľného rozvoja, koordináciu príslušných plánovacích a konzultačných činností, zvyšovanie povedomia

¹⁷ Stratégia Estónsko 2035 rešpektuje aj plnenie Agendy 2030 udržateľného rozvoja.

a presadzovanie cieľov udržateľného rozvoja prijatých v roku 2015. NCSD podáva parlamentu pravidelné správy o svojich aktivitách.

Lotyšský parlament

- Výbor pre trvalo udržateľný rozvoj

Bol založený 6. novembra 2014. Víziou bolo vytvoriť národný strategický plánovací, riadiaci a monitorovací mechanizmus koordinovaný parlamentom. Výbor v spolupráci s ostatnými národnými orgánmi verejnej správy, orgánmi súkromného sektora, zapojenými do strategického plánovania rozvoja a mimovládnyimi orgánmi, pracuje na prijatí najlepších medzinárodných postupov a na základe výsledkov analýz a výskumu zainteresovaných strán poskytuje verejnú platformu pre politické iniciatívy. Zainteresované strany zastupujúce rôzne záujmové skupiny sa aktívne zúčastňujú zasadnutí Výboru pre trvalo udržateľný rozvoj. Výbor pravidelne pripravuje a predkladá parlamentu výsledky monitorovania strategického rozvoja a názory na trvalo udržateľný rozvoj krajiny podľa schválených dlhodobých a strednodobých národných plánov strategického rozvoja a podľa medzinárodných postupov. Výbor podporuje zvyšovanie podielu rozhodnutí vo verejnej správe prijatých na základe kvalitatívnych dôkazov, pripravuje a predkladá konkrétne návrhy na lepšiu tvorbu právnych predpisov.

Výbor pravidelne prehodnocuje rôzne aspekty trvalo udržateľného rozvoja, ako aj prerokováva správy o tejto problematike. Agenda 2030 a jej ciele trvalo udržateľného rozvoja boli osobitne prerokované vo Výbore pre trvalo udržateľný rozvoj 20. decembra 2017.

Výbor pre trvalo udržateľný rozvoj spolu s Medzirezortným koordinačným centrom (vládnym subjektom koordinujúcim vytvorenie Národného rozvojového programu do roku 2027) a inými zainteresovanými stranami organizuje diskusie o rôznych témach trvalo udržateľného rozvoja. Výbor naformuloval dodatok k Národnému rozvojovému programu do roku 2027 v oblastiach, ako je digitalizácia a zdravie a stavia základy pre rýchlejšiu obnovu po ústupe pandémie.

Litovský parlament

- Prijatie uznesenia o implementácii cieľov udržateľného rozvoja v Litve

V septembri 2018 prijal parlament uznesenie o implementácii SDGs v Litve s ohľadom na stratégiu pokroku „Litva 2030“, schválenú parlamentom v roku 2012, ako aj prvý národný program Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, pripravený vládou. V uznesení parlament apeluje na vládu, aby integrovala ciele udržateľného rozvoja do všetkých

strednodobých a dlhodobých strategických dokumentov verejnej politiky a zabezpečila ich synergiu. To zahŕňa napríklad podporu inovácií ako horizontálnej priority pre implementáciu strategických cieľov a rozhodovanie na základe vedeckých poznatkov a faktov. Zároveň bola vláda vyzvaná k vytvoreniu indikátorov implementácie SDGs a ich analýzy vo výročnej správe vlády. Uznesenie zdôrazňuje tiež význam zapojenia verejnosti do rozhodovacieho procesu, posilnenia neformálneho vzdelávania dospelých v oblasti udržateľného rozvoja, ako aj regionálnej úrovne rozvoja všetkých národných verejných politík. Na dôvažok uznesenie navrhuje zriadiť platformu na spoluprácu medzi lokálnou, regionálnou a centrálnou úrovňou štátnej správy.

Uznesenie kladlo väčší dôraz na rozpočtové prostriedky a finančné nástroje na implementáciu dlhodobých cieľov trvalo udržateľného rozvoja a ich zakotvenie v právnych predpisoch. Navrhlo sa tiež zodpovedajúcim spôsobom upraviť metodiku strategického plánovania. Parlament zdôraznil systematické zvyšovanie financovania štátnej sociálnej politiky, ako aj podporu rozvojovej spolupráce.

Francúzske Národné zhromaždenie

- Priorita cieľov udržateľného rozvoja v ústave a pri tvorbe zákonov

Dňa 26. novembra 2020 prijali poslanci uznesenie, ktorého cieľom je začleniť ciele trvalo udržateľného rozvoja do ústavy. Uznesenie dopĺňa niekoľko parlamentných iniciatív s cieľom zdôrazniť potrebu premýšľať o verejných a rozpočtových politikách z hľadiska globálnych analýz a rešpektujúc globálne a environmentálne princípy. Okrem toho bol 10. júna 2020 Národnému zhromaždeniu predložený ústavný zákon č. 3075, v ktorom sa požaduje zabezpečiť, aby žiaden prijatý zákon alebo novela zákona nemohli byť na ujmu dosiahnutia cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

- „Zelené rozpočtovanie“

V súlade s iniciatívou k spolupráci v oblasti zelených rozpočtov, ktorú spustila OECD počas „summitu jednej planéty“, vláda prvýkrát pripojila k návrhu rozpočtu na rok 2021 „zelený rozpočet“, t. j. Správu o vplyve rozpočtu na životné prostredie. Táto správa prezentuje všetky celkové výdavky štátu, ktoré majú priaznivý, neutrálny alebo nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Správa bude hodnotiť vplyvy na životné prostredie podľa šiestich hlavných environmentálnych problémov alebo cieľov, ktoré sú inšpirované európskym projektom taxonómie: zmiernenie, prispôsobenie sa zmene podnebia, riadenie vodných zdrojov, znečistenie, obehové hospodárstvo, odpad, biodiverzita a udržateľné hospodárenie s prírodnými priestormi.

Ďalšie formy parlamentnej podpory implementácie udržateľného rozvoja

- Periodické predkladanie správ o plnení cieľov udržateľného rozvoja do parlamentu – napr. Belgicko (dvakrát za volebné obdobie), Fínsko (raz za volebné obdobie), Lotyšsko (každý druhý rok).
- Fungovanie osobitného výboru pre oblasť udržateľného rozvoja – napr. Fínsko, Lotyšsko, Francúzsko, (podvýbor – Česká republika).
- Podieľanie sa na tvorbe, resp. prijímaní národnej stratégie udržateľného rozvoja – napr. Chorvátsko (schvaľovaná v parlamente), Estónsko (schvaľovaná v parlamente), Maďarsko (schvaľovaná v parlamente), Lotyšsko (schvaľovaná v parlamente), Francúzsko (parlament sa aktívne zapájal aj do tvorby stratégie).
- Prerokovanie správy najvyššieho kontrolného orgánu o udržateľnom rozvoji v parlamente – napríklad Chorvátsko, Lotyšsko.
- Organizovanie seminárov a diskusií k problematike udržateľného rozvoja – napr. Česká republika, Fínsko (aj pre verejnosť).
- Fungovanie medzirezortného orgánu k problematike Agendy 2030 k udržateľnému rozvoju so zastúpením poslancov parlamentu – napríklad Belgicko, Česká republika, Fínsko.

Záver

Dňa 29. apríla 2020 publikoval Odbor Parlamentný inštitút materiál zameraný na tému boja proti globálnej klimatickej zmene: [Stratégia boja s negatívnymi dôsledkami globálnych klimatických zmien \(Prehľad č. 3/2020\)](#). S touto problematikou súvisí aj širší koncept zameraný na dosiahnutie udržateľného rozvoja spoločnosti, ktorý je predmetom Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, schválenej Valným zhromaždením OSN v septembri 2015 v kľúčovom dokumente [„Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj“](#). Keďže ide o prierezový dokument, podľa ktorého by sa v najbližšej budúcnosti mali riadiť stratégie a rozvojové koncepcie všetkých odvetví hospodárskeho a spoločenského života, priniesli sme o ňom v rámci toho materiálu bližšie informácie. Nakoľko sa jedná sa o rozsiahlu prierezovú problematiku naprieč rezortmi a súvisí s celým širokým spektrom aktivít a materiálov v medzinárodnom aj národnom meradle, bolo našim cieľom vybrať len tie najpodstatnejšie informácie a uviesť poslancov Národnej rady SR do danej problematiky. V materiáli boli uvedené prepojenia na viacero ďalších súvisiacich dokumentov a materiálov, ktoré môžu priniesť podrobnejší a komplexnejší obraz o danej problematike.

Parlamenta viacerých európskych štátov prejavujú rôzne formy aktivít na podporu a kontrolu implementácie cieľov udržateľného rozvoja v krajine. Príklady dobrej praxe takýchto aktivít parlamentov boli uvedené v poslednej časti materiálu.

Použité zdroje

1. Transformujeme náš svet: Agenda 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj. Rezolúcia prijatá na Valnom zhromaždení 25. septembra 2015. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/files/oblasti/udrzatelny-rozvoj/sdgs-dokument-sk-verzia-final.pdf> [cit. 31.05.2021]
2. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie: Agenda 2030. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/index.html> [cit. 31.05.2021]
3. Ministerstvo životného prostredia SR. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/agenda-2030/> [cit. 31.05.2021]
4. 2019 Europe Sustainable Development Report. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.sdgindex.org/reports/2019-europe-sustainable-development-report/> [cit. 31.01.2021]
5. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR: Vyšla dlho očakávaná správa o pokroku EÚ a jej členských štátov. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/investicie/agenda-2030/aktuality/index.html> [cit. 31.05.2021]
6. Európska zelená dohoda. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sk [cit. 31.05.2021]
7. Ministerstvo životného prostredia SR: Európska zelená dohoda. Dostupné na internete: <https://www.minzp.sk/klima/europska-zelena-dohoda/> [cit. 31.05.2021]
8. Voluntary National Review of the Slovak Republic on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Dostupné na internete (v anglickom jazyku): https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/20131Agenda2030_VNR_Slovakia.pdf [cit. 31.05.2021]
9. Rada vlády pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj. Dostupné na internete: <https://www.mirri.gov.sk/sekcie/cko/horizontalny-princip-udrzatelny-rozvoj-2014-2020/aktuality/rada-vlady-pre-agendu-2030-pre-udrzatelny-rozvoj/index.html> [cit. 31.01.2021]
10. Správa o dosiahnutých výsledkoch v národných prioritách implementácie Agendy 2030. Dostupné na internete: https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2020/12/SK_Sprava_dosiahnute_vysledky_A2030.pdf [cit. 31.01.2021]
11. Správa o príprave legislatívnych opatrení na zmierňovanie klimatickej zmeny a jej dopadov v Slovenskej republike. Dostupné na internete: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8097> [cit. 31.01.2021]

12. Uznesenie Národnej rady SR z 31. marca 2021 k občianskej iniciatíve „Klíma ěa potrebuje“. Dostupné na internete:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8169> [cit. 31.01.2021]
13. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030. Dostupné na internete:
<https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25655/1> [cit. 31.01.2021]
14. Databáza ECPRD, požiadavka č. 4712 Parliamentary Practive with regard to the Agenda 2030 and the Sustainable Development Goals (uzavretá databáza):
<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>